

השקה - סטודיו טוב דיו, תולעת ספרים 23.5.19

תודות לכל מי שהגיע לכאן הערב, ולמי שיושבים כאן לצדי, יעל, גיסי ויוני שדיברתם כל כך יפה ומרחיב לב. זכיתי.

תודה לכל מי שליווה את הכתיבה ולמשפחתי ששמעה אותי מדברת בלי סוף על כמה קשה לכתוב.

תודה להוצאת רסלינג על כל עובדיה שסייעו בנעימות וביעילות ולתולעת ספרים שמארחים אותנו. חלק מהלמידה שלי נובע מהידע שיושב כאן על המדפים.

נאים השכנים בעיני.

***

כאמנית אני מורגלת יותר בפתיחות מאשר בהשקות ספרים. תהיתי מה הייתי רוצה שיהיה בערב הזה וחשבתי שהייתי רוצה ללמוד משהו חדש על הספר. ולכן, כל אחת מהדמויות שביקשתי מהן לדבר, מייצגת חלק בתוכי - וארצה לדבר עליכם בהקשר זה.

***

יעל יקרה – הכרנו בשנות ה-80 סביב הקמת המרכז לאמנות בטבעון שהיה סטודיו ענק שהיווה אבן שואבת לילדים ולמבוגרים מטבעון ומבסמט טבעון וחילף וכולם עברו תהליכים אישיים בסטודיו פתוח בליווי מסור. רב תרבותיות טבעית.

מנהל המתנ"ס הצעיר והנמרץ, שמואל אבואב, נתן גבוי לחמש מורות לאמנות עם חזון. כל אחת מהן פיתחה גם דרך עשירה בהמשך.

יעל, התחלת ביצירה אישית בחומרים כמו כולנו, אבל מהר מאד עברת להתבטא בכתיבה על אמנות, הגות חברתית, תרבותית ופוליטית. את הרגישות שלך והקשר שבין היחיד לחברה ולאמנות, וכיצד הם קשורים לאנושיות ומוסר, הבאת מהבית, מארגנטינה.

והבאת איתך לצוות שלנו אז עוד דבר שכלל לא היה מוכר לנו. סיפרת שלמדת בבית ספר מיוחד במינו שאיפשר ועודד מקום לביטוי אישי ואמנותי למרות המצב הפוליטי המסוכן. היום אני תוהה אם המורים שלך הכירו את הגישה של רג'יו אמיליה שקמה מחורבות מלחמת הועלם השנייה, ואלי הם הושפעו ממנה, והסתכנו בעצם ללמד דמוקרטיה מהי.

ויש לך גם קשר ישיר לספר זה.

לפני כחמש שנים הדפסתי כל מיני התחלות ופסקאות ושברי רעיונות שכתבתי. דמיינתי ספר מסות ולא ידעתי מאיפה להתחיל. זה היה כמו מקרונים בצלחת – הכל נוגע בכל ומבולבל לגמרי.

פניתי לחברות לעזרה.

נפגשנו בבית קפה והצגתי בפניך ספר מסות דמיוני.

- זה הספר החדש שלי וזה עמוד התוכן. תקראי בבקשה את שמות המסות ותבחרי את זו שהכי מעניין אותך לקרוא, ותקראי לי את שמה.

וענית לי כך: מעניין אותי איך את מחייה את הסטודיו, איך את נותנת לו חיים.

המשפט הזה שלך התחבר לתגובתה של בת דודתי דלית-רון בלונדר שהיא פסיכולוגית.
דלית שאלה: איך הסטודיו מרפא?

מתוך המשפטים האלה צמח הפרק הראשון שנקרא:

החיים בסטודיו: עולם בתוך עולם

תודה , יעל, תודה דלית.

****

יוני יקר,

נדמה לי שנפגשנו בלסלי קולג כשלימדתי שם קצת.

אבל עוד לפני כן שמעתי על מורה אחד שמבקש מתלמידי טיפול באמנות לחטט בפחים
באזור התעשייה בנתניה ולאסוף קרטונים. סיפרו שלאורך סמסטר ביקשת להשתמש רק
בפחם וקרטון מהפח. אחר כך רק בצבעי סופרלק, שנה שלימה. משהו כזה.

התפעלתי מהאומץ שלך להגביל כל כך. חשבתי על העומק שהם ירוויחו מתנאי ההגבלה
הזה.

בשיחות פנים אל פנים ובהתכתבויות שלנו אני מרגישה בבית. יש עוד מישהו שמדבר בשפת
החומרים בעולם הטיפול שכל כך מתרחק מהחומר ונישען מדי על פסיכולוגיה ושפה.

ובהתאם לכישוריי, גם כאמן וכאדם שקשוב גם מאד מוסרית לחברה בה אנו חיים, פיתחת
סוגת כתיבה ייחודית. אני אוהבת לקרוא מה שאתה כותב בדף הפייסבוק שלך ולומדת מזה.

המבנה הכללי הוא כזה:

אתה מתאר רגע מטיפול בו אישה עובדת בחומר, ואז אתה מרחיב את הסוגייה על ידי תיאור
תהליך וצילום עבודה של אמן ממקום אחר ומזמן אחר. כלומר, אתה מפגיש ביניהם
בכתיבתך. אתה מתאר את יצירת האמן בהקשר לטיפול מבלי להפר פרטיות.

המטופל מקבל העצמה על ידי ההקשר הזה.

הטכניקה, החומרים והתהליכים מקבלים במה - והקוראים לומדים משהו עמוק על טיפול
באמנות.

במרחב הזה שאת היוצר, מתקיים מפגש עשיר בין מטופל אנונימי לאמן גדול, ונוצר הדהוד.

יונג קרא לכך אמפליפיקציה.

מי שיכול לכתוב כך הוא אמן שחי בסטודיו, כמו יוני, מי שמצוי בתולדות האמנות, ואלה
נקשרים בחוטי אמפתיה, וידע אנושי והומני.

ממליצה בחום לרסלינג להוציא לאור טקסטים אלו - כי אין כזה. יהיה נחמד מאד להיות ליד
יוני על המדף בתולעת ספרים.

תודה יוני

***

גיסי

גיסי הולכת איתי אחורה בזמן.

התיכון שלי בנס ציונה, עבר עלי בשיממון ודיכאון ואז הופיעה המורה החדשה לאנגלית. את השיעור הראשון היא פתחה בערך כך:

- נלמד שיר של דילן תומס. זה לא בתכנית הלימודים אבל זה יפה. כדאי לכם. אני מאד אוהבת אותו.

מורים אז דיברו על דברים חשובים ולא על מה כדאי רק כי זה יפה...

באחת נפתח לי עולם של שירה שגרם לי להישאר ערה עד מאוחר ולהקשיב בטרנזיסטור המצרצר שלי ל BBC רק על מנת לשמוע אנגלית בריטית.

-אולי תלמדי יום אחת ספרות אנגלית? היא שאלה, כשהזמינה אותי אליה הביתה.

- נראה לי שתיהני מזה מאד!

דלת אל חדר פנימי משלי נפתחה, גם בזכות גיסי שראתה אותי ונתנה לי רשות וגרמה לי להאמין שיש עולמות מרתקים שיכול להיות לי חלק בהם.

ואבי הביא לי לבקשתי את התקליט של דילן תומס מקריא את UNDAERMILKWOOD

לקראת שנות ה 30 לחיי התחלתי לנסוע ללונדון.

כבר הכרתי את וורג'יניה וולף ואת קבוצת בלומסברי.

זו הסיבה שבכל נסיעה הייתי מגיעה לספסל מסוים בגן הקטן של ראסל סקוור, שם יצרתי לי טקס אישי ונזכרת בגיסי שפתחה לי את הצוהר הזה:

והייתי תוהה: אולי וירג'יניה תעבור במקרה בדרכה לספרייה שבמוזיאון הבריטי, כי נשים כבר יכולות להגיע לספריות ללא ליווי גבר?

והייתי מדקלמת לעצמי בלב את ההנצ'בק כי החלטתי -דמיינתי שזה גם הגן שלו.

The hunchback in the park

A solitary mister

Propped between trees and water

From the opening of the garden lock

That lets the trees and water enter

Until the Sunday somber bell at dark....

***

הספר שלי הוא על מרחב הסטודיו, על החומר והרוח שבו.
הפרק האחרון הוא החלק הפרום של ספר מהודק.
הוא כמו החלק של הצמה שאחרי הגומי. אחרי כל ההקפדה והדיוק מתוארים בו סטודיואים שאינם סטודיו כלל.
הפרק המכיל סיפורים קצרים, ונכתב באחת בין עננים בטיסה ארוכה לקיוטו.
והוא בחר להסתיים במשפט:
אז מה יהיה הסטודיו שלך?
כולם ישנו מסביב ואני הרגשתי התעלות מתחת לנורה שהאירה את הדפים.
הבנתי שהספר גמור.

אבל זה גם היה משונה להרגיש שהספר נגמר עם סימן שאלה לקוראת.
אז מה יהיה הסטודיו שלך?

תהיתי אם אני מכירה משהו כזה.
עוד רגע עבר והבנתי שזו רשות ומחווה לוורג'יניה שהעזה לפתוח את המסה "חדר משלך",
כך:

But, you may say, we asked you to speak about women and fiction—what, has that got to do with a room of one's own ?

ולכן, המשפט האחרון של הספר הוא מחווה ל"אבל", של וורג'יניה שלמדתי עליה מגיסי.

תודה לכולכם.

נונה אורבך